

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG NGUỒN NHÂN LỰC CHO THÀNH PHỐ HÀ NỘI ĐÁP ỨNG YÊU CẦU PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

ThS. PHẠM VĂN TÂN

Trường Đại học Công nghệ Giao thông Vận tải

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, dân số Hà Nội là 7.212.300 người, trong đó thành thị là 3.024.000 người (chiếm 42,5 %), nông thôn là 4.187.700 người (chiếm 57,5 %). Số lượng lao động là 3.816.100 người, chiếm 52,9%. Tỷ lệ lực lượng lao động được đào tạo là 49,72 %, trong đó, sơ cấp nghề chiếm 11,41%, trung cấp nghề: 3,91%, trung cấp chuyên nghiệp 7,26%, cao đẳng nghề: 0,80%, cao đẳng chuyên nghiệp 3,78%, và đại học trở lên: 22,55%. [1]

Như vậy, tỷ lệ lao động qua đào tạo của thành phố Hà Nội trong những năm qua tăng khá nhanh, song vẫn ở mức thấp (năm 2008, tỷ lệ lao động qua đào tạo của Hà Nội là 31,10 % [2]). Đáng chú ý là, trong số 51,28% lao động chưa được đào tạo chủ yếu là ở khu vực nông thôn, và ngay cả trong số lao động đã được đào tạo, tỷ lệ lao động được đào tạo sơ cấp nghề, trung cấp nghề chiếm tỷ lệ cũng không cao (hơn 15%).

Nhìn chung, bên cạnh tỷ lệ lao động qua đào tạo nói chung còn thấp, thành phố Hà Nội còn hạn chế trong việc phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao - yếu tố quan trọng trong việc nâng cao chất lượng tăng trưởng kinh tế, khả năng cạnh tranh, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế hiện nay.

Để thực hiện được mục tiêu, phương hướng trên, đòi hỏi Hà Nội cần chú trọng tới việc phát huy tối đa nhân tố con người, coi con người là chủ thể, là nguồn lực chủ yếu và là mục tiêu của sự phát triển. Do vậy, việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phải được coi là "khâu đột phá" của sự phát triển. Để có được nguồn nhân lực chất lượng cao Hà Nội đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, chúng tôi xin đề xuất một số giải pháp sau:

2. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tại Hà Nội đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội

2.1. Đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo

Trước hết, Hà Nội cần tăng cường đầu tư xây dựng và hoàn thiện cơ sở vật chất - kĩ thuật cho giáo dục đào tạo theo hướng đồng bộ, chuẩn hóa, tiên tiến và từng bước hiện đại. Đổi mới công tác quản lí tài chính, nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách nhà nước và nguồn nhân lực xã hội đầu tư cho giáo dục; từng bước đổi mới chính sách học phí sao cho thật sự công bằng; tập trung đầu tư xây dựng các trường trọng điểm quốc gia, các trường chuyên trở thành những nơi "ươm trồng" những tài năng thật sự của Thủ đô và đất nước.

Muốn nâng cao được chất lượng giáo dục - đào tạo, phải quan tâm xây dựng người thầy, do vậy, cần đặc biệt quan tâm xây dựng và nâng cao chất lượng đội ngũ giáo

viên. Đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực để đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục. Không chỉ thế, cần phải hết sức coi trọng việc hình thành và phát triển đội ngũ đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, đạt chuẩn về trình độ đào tạo và chuẩn nghề nghiệp. Để có đội ngũ giáo viên chất lượng tốt, cần có chính sách ưu đãi để thu hút nhân tài công tác trong ngành Giáo dục, có kế hoạch đào tạo, tuyển chọn những học sinh giỏi ở các trường phổ thông gửi vào các trường sư phạm để đào tạo.

Hệ thống các trường sư phạm cần được tuyển chọn người học kĩ lưỡng, không nên tuyển sinh theo kiểu "đại trà" như hiện nay. Cùng với việc nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lí giáo dục một cách tương ứng. Đó thực sự phải là những người có bản lĩnh chính trị vững vàng, có phẩm chất đạo đức, am hiểu về giáo dục, có kĩ năng quản lí, có tâm huyết và trách nhiệm cao đối với giáo dục và xã hội.

Tiếp đó, phải đổi mới mạnh mẽ nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục - đào tạo, coi trọng phát triển phẩm chất, năng lực của người học. Mục đích của đổi mới này là để đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao, có năng lực và kĩ năng thích ứng, với thị trường lao động và công nghệ luôn biến đổi, đáp ứng yêu cầu về nguồn nhân lực trong thời kì đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Bên cạnh đó, thành phố Hà Nội cần ra soát, bổ sung, xây dựng, hoàn thiện và đổi mới cơ chế chính sách, huy động các nguồn lực đầu tư, phát triển giáo dục - đào tạo; mạnh dạn nghiên cứu, kiên quyết sửa đổi và thay thế các chính sách đã lạc hậu, bất cập, nhất là cơ chế chính sách về khuyến khích đào tạo, bồi dưỡng, thu hút và sử dụng nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, qua đó tạo được bước đột phá về thúc đẩy và nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực; xây dựng cơ chế hợp tác, "đặt hàng" với các trường đại học, cao đẳng, các viện nghiên cứu đóng trên địa bàn Hà Nội trong việc đào tạo nguồn nhân lực cho Hà Nội; có cơ chế, chính sách và nguồn vốn để mở rộng quy mô và chất lượng đào tạo nghề, bởi thực tế hiện nay đào tạo nghề của Hà Nội chưa thực sự phát triển, chưa đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động, chưa phục vụ đắc lực cho mục tiêu phát triển kinh tế, công nghiệp hóa hiện đại hóa.

2.2. Nâng cao chất lượng dân số, cải thiện môi trường sống cho người dân

Hà Nội cần quan tâm hơn nữa chính sách dân số, kiên trì ổn định dân số để phát triển, nâng cao chất lượng dân số, từng bước cải thiện tiêu chí cơ bản về sức khỏe cho nhân dân, nâng cao tâm với và thể lực của người dân, nâng cao thể lực bà mẹ và trẻ em. Điều này có ý

ngĩa quan trọng, ảnh hưởng trực tiếp tới sự phát triển con người của Hà Nội.

Cùng với việc thực hiện tốt chính sách dân số, chăm sóc sức khỏe nhân dân, Hà Nội cần quan tâm hơn nữa đến việc cải thiện môi trường sống cho người dân. Thực tế những năm gần đây cho thấy, vấn đề môi trường của Hà Nội có nhiều diễn biến với xu hướng xấu đi, ảnh hưởng xấu đến sức khỏe con người, đến chất lượng dân số, chất lượng nguồn nhân lực. Do vậy, để có được môi trường sống trong lành, tạo ra được những con người khỏe mạnh về thể chất, cần có những chính sách vĩ mô, chiến lược tổng thể lâu dài, biện pháp đồng bộ, chứ không phải chỉ là các giải pháp tình thế trước mắt. Ý thức trách nhiệm của người dân, các cấp, các ngành của Hà Nội trong việc bảo vệ môi trường cần được nâng cao; kiên quyết xử lý nghiêm các cơ sở gây ô nhiễm hủy hoại môi trường, kiên quyết đưa các cơ sở sản xuất, các khu công nghiệp gây ô nhiễm ra khỏi khu dân cư; tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực hiện bảo vệ môi trường, nhằm phòng ngừa, khống chế ô nhiễm gây ra, hoặc khi có ô nhiễm xảy ra thì có thể chủ động xử lý, giảm thiểu tối đa tác động tới môi trường và sức khỏe cộng đồng. Đồng thời, cần đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển ứng dụng công nghệ cao, công nghệ sạch, công nghệ thân thiện với môi trường trong các hoạt động sản xuất. Tăng cường xây dựng cơ chế, chính sách huy động các nguồn vốn cho hoạt động bảo vệ môi trường.

2.3. Đẩy mạnh phát triển văn hóa, xây dựng người Hà Nội văn minh thanh lịch

Nghị quyết Hội nghị lần thứ IX, Ban Chấp hành Trung ương (Khóa XI) khẳng định: “Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, là mục tiêu, động lực phát triển bền vững đất nước. Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị-xã hội”, “phát triển văn hóa vì sự hoàn thiện nhân cách con người và xây dựng con người để phát triển văn hóa” [3]. Vì vậy, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực không thể thiếu môi trường văn hóa.

Nhận thức rõ tầm quan trọng của văn hóa đối với sự phát triển xã hội nói chung và phát triển nguồn nhân lực Hà Nội nói riêng, Nghị quyết Đại hội đại biểu lần thứ XV, Đảng bộ Thành phố Hà Nội đã nhấn mạnh: “Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, làm cho những nét đặc trưng tiêu biểu của văn hóa người Hà Nội thấm sâu trong đời sống tinh thần của nhân dân. Thực hiện phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa bảo đảm thiết thực, hiệu quả, có chiều sâu, tăng cường tính tự quản của cộng đồng, tính tiên phong, gương mẫu của cán bộ Đảng viên, ý thức tự giác của nhân dân trong việc xây dựng nếp sống văn hóa”.

Các cấp quản lý cần tăng cường công tác tuyên truyền giáo dục trong cộng đồng, tạo sự đồng thuận cao trong nhân dân trong gia đình. Đồng thời, cần xây dựng và phát triển đời sống văn hóa, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, những nét đẹp văn hóa của người Tràng An - Thăng Long - Hà Nội. Tăng cường kinh phí đầu tư cho phát triển văn hóa từ nguồn ngân sách nhà nước, đồng thời đẩy mạnh xã hội hóa. Coi đầu tư cho văn hóa là đầu tư cho con người, đầu tư cho phát triển bền vững. Khai thác và sử dụng có hiệu quả các công trình văn hóa, sản phẩm văn hóa. Mở rộng hợp tác, giao lưu văn hóa

trong nước và quốc tế để tiếp nhận những tinh hoa văn hóa làm giàu cho văn hóa Thủ đô.

Phát triển văn hóa không thể tách rời việc xây dựng người Hà Nội văn minh, thanh lịch. Để xây dựng người Hà Nội văn minh, thanh lịch, việc xây dựng gia đình, cộng đồng và con người Hà Nội là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng, do đó, phải củng cố, mở rộng và đưa cuộc vận động “Xây dựng gia đình văn hóa”, “Khu dân cư văn hóa”, “Cơ quan, trường học, doanh nghiệp văn hóa” phải đi vào chiều sâu, bảo đảm thực chất, gắn cuộc vận động này với cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, mấu chốt là xây dựng và thực hiện nghiêm túc các chuẩn mực đạo đức phù hợp với đối tượng, từng cơ quan, đơn vị, địa phương, trong đó có đội ngũ cán bộ, Đảng viên, trước hết là người đứng đầu phải thực sự nêu gương và là tấm gương sáng về phẩm chất đạo đức, lối sống...

3. Kết luận

Để có được nguồn nhân lực chất lượng cao cho thành phố Hà Nội phải xuất phát từ chính yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, có như vậy mới có mục tiêu, định hướng phát triển đúng đắn. Để phát triển nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao của Hà Nội, đòi hỏi phải tiến hành đồng bộ các giải pháp, trong đó chú trọng đến các giải pháp có tính chất cơ bản, chủ yếu, mà trước hết là phải đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo của thành phố Hà Nội. Đây được coi là giải pháp chủ yếu để phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao cho thành phố Hà Nội, “phát triển giáo dục và đào tạo là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài” [3]. Cùng với đó phải nâng cao chất lượng dân số, cải thiện môi trường sống cho con người, đẩy mạnh phát triển văn hóa, xây dựng người Hà Nội văn minh, thanh lịch.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Cục Thống kê Hà Nội, (2014), *Báo cáo điều tra lao động, việc làm trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2014*.
- [2]. Nguyễn Đình Dương (chủ biên), (2014), *Kinh tế-xã hội Hà Nội sau 5 năm mở rộng địa giới hành chính*, NXB Chính trị, Quốc gia, Hà Nội.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2014), *Văn kiện hội nghị lần thứ IX, Ban Chấp hành Trung ương (Khóa XI)*, Văn phòng Trung ương Đảng, tr. 48, 119,120.

SUMMARY

The demand of high-quality human resources in Hanoi comes from the requirement of socio-economic development, industrialization, modernization and international integration, with such new objectives and proper orientation. To improve the quality of human resources in Hanoi, there should be synchronous solutions to renew and enhance quality of education, quality of life, cultural development... In particular, the renewal of improving education quality- is the most important element and prerequisite for quality development of human resources.

Keywords: Human resources; education; training.